

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی کرمان
دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی
پایان‌نامه مقطع دکتری رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

عنوان
طراحی شاخص ترکیبی همکاری بین بخشی به منظور ارزیابی در حوزه ارتقاء سلامت روان
برای ایران

توسط
نورا رفیعی

استاد (اساتید) راهنما
دکتر محمدرضا امیراسماعیلی، دکتر بهزاد دمازی

استاد (اساتید) مشاور
دکتر احمد حاجبی، دکتر رضا گودرزی

شماره پایان‌نامه: (10/29/341) سال تحصیلی (1400)

چکیده

مقدمه و اهداف

ارزیابی و سنجش فعالیت جزو آخرین و مهم‌ترین وظایف مدیریت یک سیستم از جمله سیستم بهداشت و درمان یک کشور می‌باشد. از آنجاکه عوامل متعدد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و ... در بهبود و ارتقاء سلامت روان یک جامعه نقش دارند. لذا مطالعه حاضر با طراحی یک شاخص مرکب از ابعاد مهم و اثرگذار بر این حوزه، سعی در ملموس نمودن نتایج فعالیت حوزه بهداشت روان و سایر نهادهای دخیل و مؤثر بر ارتقاء سلامت روان جامعه داشت.

مواد و روش

مطالعه حاضر به روش ترکیبی متوالی از نوع کیفی کمی انجام شد. فاز اول، با مرور حوزه‌ای مطالعات انجام‌شده در زمینه همکاری‌های بین بخشی به منظور استخراج مدل‌ها، معیارها و نشانگرهای مختلف انجام گرفت. در فاز دوم، با مراجعه به متون قوانین، آیین‌نامه‌ها، اسناد بالادستی، اسناد حوزه سلامت و ... در امر همکاری‌های بین بخشی در حوزه سلامت کشور، معیارهای این اسناد نیز مدنظر قرار گرفت. در سومین فاز، با مرور متون و کسب نظر از صاحب‌نظران در حوزه سلامت روان کشور، با طراحی یک چکلیست، ذینفعان اصلی در این حوزه، شناسایی شدند. در فاز چهارم، با استفاده از معیارها و نشانگرهای استخراج‌شده از مراحل قبل، معیارهای اولیه برای ایجاد شاخص‌های منفرد، از طریق نتایج حاصل از فاز اول (مرور حوزه‌ای) و مصاحبه با ذینفعان تعریف شدند. سپس فاز پنجم انجام شد و بعد از سنجش روایی محتوا (CVI (content validity index) برای شاخص‌های شناسایی‌شده، با استفاده از نظرت خبرگان حوزه سلامت، علوم اجتماعی و انسانی، با استفاده از روش آنتروپی شانون، وزن لازم به هر شاخص تخصیص داده شد. در نهایت شاخص‌های وزن‌دار شده، از طریق تجمیع خطی یکپارچه شدند و شاخص ترکیبی نهایی را تشکیل دادند.

یافته‌ها

در این مطالعه شاخص‌ها در 2 دسته کلی فرایندی (درونداد، فرایند، برونداد) و بروندادی (پیامد و اثر نهایی) تقسیم بندی شدند و در نهایت 23 شاخص احصا شد. حوزه درونداد (6 شاخص با وزن تقریبی 0.2608)، فرایندی (10 شاخص با وزن 0.4349)، برونداد (3 شاخص با وزن 0.1302)، پیامد (3 شاخص با وزن 0.1305) و اثر نهایی (1 شاخص با وزن 0.0435) برای ارزیابی این برنامه‌های بین بخشی در سازمان‌های ذینفع، حاصل آمد.

بحث و نتیجه‌گیری

از دیدگاه غالب پژوهش که تعیین‌کننده‌های اجتماعی مؤثر بر سلامت روان بود، سازمان‌های متعددی در این حوزه نقش داشته و برنامه‌های متعددی نیز در حال اجرا است که نیاز به ارزیابی نتایج آن وجود دارد. استفاده از این شاخص ترکیبی که مجموعه‌ای از مهم‌ترین و پرکاربردترین شاخص‌های منفرد در حوزه اقدامات بین بخشی را دارد، می‌تواند به عنوان ابزاری مؤثر در بررسی ارزیابی عملکرد سازمان‌ها در اقدامات بین بخشی در حوزه ارتقاء سلامت روان به کمک برنامه ریزان و مدیران این حوزه‌آید و از هدررفت منابع جلوگیری به عمل خواهد آورد.

کلمات کلیدی

شاخص ترکیبی، ارزیابی، ارتقاء سلامت، سلامت روان، همکاری بین بخشی